

Moderato L. (Róma, Olaszország) előadásában felhívta a figyelmet arra, hogy egy fogyatékos gyermek születésekor a szülőknek számos problémával kell megküzdeniük. Gyakori hiba, hogy a fogyatékoság biológiai hátteréről csak kevés és pontatlan információval rendelkeznek, az oktatás és a rehabilitáció kérdéseiről pedig tájékozatlanok. Nem szabad soha elfelejteni, hogy egy fogyatékos gyermek nemcsak a biológiai tényezők „eredménye”, hanem ezek és a fizikai, kulturális és társadalmi tényezők folyamatos kölcsönhatásának „produktuma” — amint erre a WHO már a hetvenes években rámutatott. Sokoldalú megközelítésének része a biztos elméleti háttérrel rendelkező hatékony oktatás is.

Dr. Buday József

Zene- és terápia-kurzus

— Hammelburg, 1994. március 13-18. —

Az Orff Intézet több évtizede elismert nevet vívott ki magának a zenei világban *Karl Orff*, a neves zeneszerző és zenepedagógus munkájának megismertetésével, terjesztésével. Karl Orff, *Kodály Zoltán* mellett a XX. század másik kiemelkedő egyénisége, aki zeneszerzői tevékenysége mellett zenei nevelésének lehetőségein gondolkodva módszerét egy sikeres, elfogadott koncepcióra fejlesztette. Munkatársai, követői a módszerben rejlő lehetőséget fogyatékos gyermekek fejlesztésére is kidolgozták, és legalább 20 éve a gyakorlatban is vitathatatlan sikerrel gyakorolják. (*Irodalom: Gertrud Orff: Musiktherapie, 1986.*)

Időközben a zene, mint terápia „felfedezése” a zenepedagógia figyelmét a „felőtt” társadalomra is kiterjesztette. Ez természetesen szemléletbeli változást követel a pedagógustól, a zenéstől. A civilizált ember drámai gyorsasággal változó életmódja az embertől egy új, gyorsabban és gyakrabban alkalmazkodni tudó személyiséget vár el, melyre kevesen képesek. Az emberek nagy része a „hovatartozás”, „sehová sem tartozás” problémájával küzd, helyét nem találja, helyzetére képességei és lehetőségei szerint válaszol, sokszor szélsőséges megoldást választva. (Magány — bezárkózás. Galeri — védekezés.)

Az Orff-módszer nem egyéni, hanem csoportos foglalkozásokban gondolkodik. Eszközei a primitív emberi kultúrákból átvett ősi ütőhangszerek, melyek számtalan formájukban, megszólaltatási lehetőségeikben a hangminőség legkülönbözőbb formáit adják, ugyanakkor, amikor játékmódjuk egyszerű, különösebb tanítást nem igényel. A hangszerjáték, mint a természeti kultúrákban, ugyanúgy a terápiában is — a kommunikáció, a közlés eszköze, szavak előtt, nélkül. Kevesebb is és néha több is annál, hiszen használatuk valaha meghatározott alkalmakhoz kötődött. De, mint minden zene, eredendően csak mozgással együtt létezett, tehát újra felfedezett primitív hangszerek természetszerűen a mozgás jelenlétét is előtérbe helyezték. Így, a zenének ezen ősi funkcióját helyreállítva lépett elő lassan a módszer a terápia eszközévé.

Ez a bevezetés azt a teoretikus megfontolást igyekezett jelezni, amelynek jegyében a zene és terápia ezen módszerben megfogalmazódott. Ma már sok szakember aktív, passzív (receptív) terápiás eljárásokkal próbálkozva komoly sikereket tudhat magáénak. A téma irodalma néhány „klasszikust” is felszínre hozott (*Benenson, Nordoff*), de a zenével való terápia sikerének „tudományos” módszerekkel való bizonyítása még gyerekcipőben jár.

Az Általános Gyógypedagógiai Tanszék 3 zenetanára vett részt a fenti kurzuson azzal a céllal, hogy a reformképzés keretében meginduló zeneterápia tematikájú tárgyakhoz gyakorlati tapasztalatokat szerezzen. A kurzuson négy, nagy gyakorlattal rendelkező szakember munkájával, módszereivel ismerkedtünk meg. (*Karin Schumacher, Björn Tischler, Ruth-Maroder Tischler, Peter Cubasch*.) A koncentráltan szervezett, mindig két, párhuzamosan folyó gyakorlati foglalkozáson elsősorban az aktív zeneterápia módszereivel, lehetőségeivel, eszközeivel találkoztunk (szerepjátékok, árnyszínház lehetőségei, a légzés-, hangadás-, testkapcsolat, Orff-instrumentarium, egyszerű táncok).

Kiemelkedő élmény volt bepillantani *Karin Schumacher* (Hochschule der Künste, Berlin) 10 éve folyó munkájába, melyet többek között autista gyermekekkel végez. Videófilmjének megtekintése után előadásában új megvilágításba helyezte az autizmus problémáját, valamint a zeneterápiában rejlő felmérhetetlen lehetőségeket.

Az ötnapos tanfolyam tapasztalatai alapján még világosabbá vált számunkra, hogy alapos zenei képzettség nélkül sikeres zeneterápiás tevékenység nem végezhető. A szakmai tudás azonban egy rész, elsajátítható része a munkának, de egyenértékű a színes, aktív, expresszív személyiséggel, akinek kiművelésében óriási szerep hárul főiskolánk oktatóira, egész szellemiségére.

Dr. Madarászné Losonczy Katalin